

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
KANTONALNI SUD U ZENICI
Broj: 04 0 U 016264 25 U
Zenica, 08.04.2025. godine

Kantonalni sud u Zenici, sudija Sanela Popović, uz učešće zapisničarke Jasne Pranjić, u upravnom sporu tužitelja F. H., sin A., iz T., T. broj ..., protiv rješenja broj: FZ3/8/1-35-1-51-45/05 (MB/OB:...) od 30.12.2024. godine, tuženog Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar, u upravnoj stvari ostvarivanja prava na isplatu do razlike najnižeg iznosa penzije, dana 08.04.2025. godine, u nejavnom rješavanju, donio je sljedeću:

PRESUDU

Tužba se odbija kao neosnovana.

Obrazloženje

Osporenim rješenjem tuženog, koje je pobliže označeno u uvodu presude, odbijena je kao neosnovana žalba tužitelja u ovom upravnom sporu, izjavljena protiv rješenja prvostepenog organa - direktora Kantonalne administrativne službe u Zenici, matični broj: ... od 12.11.2024. godine kojim je H. F. iz T. odbijen zahtjev za priznavanje prava na isplatu do razlike najnižeg iznosa penzije, a u skladu sa odredbom člana 81. i 82. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“ broj 13/18, 90/21 i 19/22).

Blagovremeno podnesenom tužbom od 15.02.2025. godine, tužitelj osporava zakonitost i pravilnost osporenog rješenja tuženog zbog povrede pravila postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. U tužbi navodi da je pobijano rješenje nezakonito i nepravilno jer prvostepeni, kao ni tuženi organ, prilikom odlučivanja o njegovom zahtjevu i žalbi, nisu saslušali tužitelja u toku postupka, čime je povrijeđeno načelo saslušanja stranke. Povrijeđeno je i načelo materijalne istine i zakonitosti, jer tuženi organ nepotpuno primjenjuje materijalno pravo ili materijalno pravo primjenjuje isključivo na štetu tužitelja. Tako tuženi organ ne daje nikakav osvrt na činjenicu da je žalitelju na temelju Ugovora o socijalnom osiguranju između BiH i R. Hrvatske samo izvršeno zbrajanje razdoblja osiguranja, ali da srazmjerni dio penzije od strane R. Hrvatske nikada nije priznato tužitelju, tako da on u suštini ne ostvaruje pravo na srazmjernu penziju u punom kapacitetu, kako je to predviđeno Ugovorom. Tužitelj smatra da je on na takav način ostvario srazmjernu penziju samo formalno, ali da zbog nepriznavanja prava od strane R. Hrvatske (zbog neusklađenosti propisa) prima penziju u visini od cca 70,00 KM, što je neodrživo i u suprotnosti sa socijalnim ciljevima potpisnika navedenog Ugovora. Da bi se u smislu člana 81. Zakona o PIO tužitelju uskratilo pravo na isplatu do razlike najnižeg iznosa penzije, tužitelju mora biti priznato pravo na srazmjerni dio penzije i od druge države ugovornice. Navodi da tuženi svojim obrazloženjem skreće pažnju na pravilnik koji očigledno uređuje pravo na isplatu razlike penzije između nosilaca osiguranja u entitetima BiH, što nije predmet ovog upravnog postupka, sada spora. Tužitelj ističe da je podnio zahtjev u smislu odredbe člana 81. Zakona o PIO, kao korisnik (samo formalno) srazmjerne penzije, ali bez priznavanja takve penzije od strane druge države ugovornice, što se može tumačiti, u cilju pravičnosti i jednakosti u postupanju, da je tužitelj korisnik penzije koju je ostvario prema materijalnim propisima njegove države, a ne prema međunarodnim sporazumima u smislu člana 82. Zakona o PIO. Navode da na takav način tuženi organi potpuno zanemaruju odredbe člana 58., 59., 60. i 61. Zakona o PIO, prema kojim

žalitelj ostvaruje pravo i na najnižu penziju. Kada se uzme u obzir činjenica da žalitelj nije ostvario pravo na srazmjerni dio penzije u skladu sa sporazumom između BiH i R. Hrvatske, jer mu Hrvatska ne priznaje to pravo, onda osiguranik ne predstavlja izuzetak u smislu člana 82. Zakona o PIO, jer nije ostvario pravo na srazmjerni dio penzije. Naprotiv, niz je materijalnih odredbi koje idu u korist žalitelja i daju mu osnov za ostvarivanje prava na invalidsku penziju u iznosu najniže ili zajamčene penzije u smislu člana 81. Zakona o PIO. Dakle, navode da su organi uprave trebali da pravilnom primjenom domaćih zakona i Ugovora, priznati tužitelju pravo na isplatu do razlike najnižeg iznosa penzije. Tužitelj ističe da su mu pobijanim aktima povrijeđena osnovna ljudska prava, posebno pravo na imovinu zaštićeno Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, sve zbog proizvoljne primjene procesnih i materijalnih propisa od strane tuženih organa, ali i zbog dužine trajanja postupaka pred organima vlasti, pozivajući se na odredbu člana 15. Zakona o upravnom postupku kojom je propisano da će se organ koji vodi postupak starati da neznanje i neukost stranke i drugih osoba koje učestvuju u postupku ne bude na štetu prava koja im po zakonu pripadaju. Tužitelj je teški psihički bolesnik, pa mu ovakvi postupci koji neopravdano traju godinama, pored materijalne, nanose i nematerijalnu štetu u vidu pogoršanja psihičkog zdravlja. U konačnom predlaže da se osporeno rješenje tuženog, kao i rješenje prvostepenog organa ponište i predmet vrati prvostepenom organu na ponovno rješavanje.

Tuženi u svom odgovoru na tužbu u cijelosti ostaje kod svih činjeničnih i pravnih razloga za donošenje osporenog rješenja, te predlaže naslovnom sudu da predmetnu tužbu u cijelosti odbije, kao neosnovanu. Tuženi organ je na traženje ovog suda dostavio sve spise provedenog upravnog postupka, radi odlučivanja po predmetnoj tužbi.

Ocjenjujući zakonitost osporenog akta u granicama zahtjeva iz tužbe i razloga tužbe, u smislu odredbe člana 34. stav 1. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 9/05), ovaj sud je u postupku nejavnog rješavanja odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Tužba nije osnovana.

Iz stanja upravnog spisa i obrazloženja osporenog rješenja proizilazi da je predmetni upravni postupak pokrenut po zahtjevu tužitelja od 06.09.2024.godine za ostvarivanje prava na razliku penzije do minimalne penzije u skladu sa članom 82. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“ broj 13/18, 90/21 i 19/22). U zahtjevu navodi da je ostvario pravo na srazmjernu invalidsku penziju kod FZ PIO/MIO u iznosu od 80,00 KM, ali da u R. Hrvatskoj nije ostvario pravo na penziju; da ima 12 godina staža u RH, te da osim RH i FBiH nema ostvaren radni staž. Ističe da podnosi zahtjev po članu 82. stav 2. Zakona da mu se isplati razlika penzije kod FZ PIO/MIO do iznosa minimalne penzije, jer ima srazmjernu invalidsku penziju. Uz zahtjev tužitelj je priložio rješenje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Središnja služba Zagreb klasa: UP/II 140-02/24-03/0320776032 od 22.08.2024.godine kojim se odbija žalba kao neosnovana izjavljena protiv prvostepenog rješenja broj 801189 od 19.04.2024.godine kojim je H. F. rođenomgodine, državljaninu ..., odbijen zahtjev za priznavanje prava na starosnu penziju. Dalje, proizilazi da je prvostepeni organ u postupku koji je prethodio donošenju pobijanog rješenja, utvrdio: da je imenovanom konačnim rješenjem FZ PIO/MIO KAS Zenica broj ... od 01.04.2015.godine priznato pravo na srazmjerni dio invalidske penzije koji pada na teret Zavoda počev od 10.04.2014.godine u skladu sa odredbama člana 52. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“ broj 29/98... 55/12), a u vezi sa odredbom člana 17. Ugovora o socijalnom osiguranju između BiH i R. Hrvatske („Službeni glasnik BiH“ broj 06/01) sa ukupno ostvarenim stažom u BiH i R. Hrvatskoj u trajanju od 19 godina, 7 mjeseci i 17 dana, te je prvostepeni organ primjenom odredbe člana 81. i 82. stav 2. Zakona o penzijskom i

invalidskom osiguranju, odbio zahtjev imenovanog za priznavanje prava na isplatu do razlike najnižeg iznosa penzija u skladu sa naprijed navedenim odredbama uz obrazloženje da je imenovani korisnik kod ovog Zavoda po međunarodnom ugovoru. Iz stanja upravnog spisa proizilazi da je rješenjem Hrvatskog zavoda mirovinsko osiguranje, Područna služba u Zagrebu klasa: 141-02/17-03/03220776032 od 12.09.2018.godine odbijen zahtjev H. F. rođenoggodine za priznavanje prava na invalidsku penziju uz obrazloženje da ukupan mirovinski staž navršen u R.Hrvatskoj ukupno iznosi 12 godina, 2 mjeseca i 27 dana, da je nositelj mirovinskog osiguranja u BiH utvrdio da imenovani u Bosni i Hercegovini nema navršenog staža osiguranja; te da prema nalazu i mišljenju Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom broj dnevnika 102/17/3614 od 08.08.2017.godine utvrđeno da kod imenovanog invalidnost ne postoji jer ne postoji smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost niti djelomičan ili potpun gubitak radne sposobnosti. Dalje, iz stanja spisa proizilazi da je tužitelj pred Kantonalnom administrativnom službom u Zenici, FZ PIO/MIO Mostar također vodio postupak za ostvarivanje prava na invalidsku penziju koji je okončan donošenjem presude Kantalnog suda u Zenici broj 04 0 U 011741 23 U 2 od 05.12.2023.godine, kojim je odbijena kao neosnovana tužba podnesena protiv rješenja tuženog FZ PIO/MIO Mostar broj ... od 25.08.2023.godine kojim je odbijena njegova žalba izjavljena protiv prvostepenog rješenja direktora Kantonalne administrativne službe Zenica od 31.03.2023.godine, a kojim je odbijen zahtjev tužitelja H. F. za priznavanje prava na invalidsku penziju. Protiv presude Kantalnog suda u Zenici broj 04 0 U 011741 23 U 2 od 05.12.2023.godine tužitelj je izjavio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke koji je presudom Vrhovnog suda FBiH broj 04 0 U 011741 24 Uvp 2 od 20.02.2024.godine odbijen kao neosnovan.

Na naprijed navedeno rješenje prvostepenog organa tužitelj je izjavio žalbu iz istih razloga, koje iznosi i u ovoj tužbi. Tuženi organ je odlučujući o žalbi tužitelja izjavljenoj protiv prvostepenog rješenja od 12.11.2024. godine donio pravilno i na zakonu zasnovano rješenje i suprotno navodima iz tužbe u skladu sa članom 242. stav 1. u vezi sa članom 207. Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj: 2/28 i 8/99). Za takvu odluku tuženi je dao valjane razloge i pozvao se na odgovarajuće odredbe materijalnog prava, pa te razloge ovaj sud prihvata. Tuženi organ u obrazloženju rješenja navodi da je žalitelju rješenjem FZ PIO/MIO KAS Zenica broj ... od 01.04.2015.godine priznato pravo na srazmjerni dio invalidske penzije koji pada na teret Zavoda počev od 10.04.2014.godine u skladu sa odredbama člana 52. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“ broj 29/98..55/12), a u vezi sa odredbom člana 17. Ugovora o socijalnom osiguranju između BiH i R.Hrvatske (Službeni glasnik BiH“ broj 06/01) sa ukupno ostvarenim stažom u BiH i R.Hrvatskoj u trajanju od 19 godina, 7 mjeseci i 17 dana; da je u ukupan penzijski staž žalitelja ostvarenog u BiH radi ispunjenja uslova za priznavanje prava, uračunat i staž ostvaren kod nositelja osiguranja iz R. Hrvatske, obzirom da samo sa stažom ostvarenim u BiH žalitelj nije ispunjavao uslove za priznavanje prava na samostalnu penziju u skladu sa naprijed navedenim Zakonom, već je jedino ispunjavao uslove za priznavanje prava na srazmjernu invalidsku penziju po međunarodnom ugovoru o socijalnom osiguranju između BiH i R. Hrvatske. Tuženi ističe da žalitelj nije ostvario staž osiguranja na području R. Srpske niti je ostvario pravo na srazmjerni dio invalidske penzije u skladu sa odredbama Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja sa R. Srpskom („Sl. novine F BiH“, broj: 24/00) te kako je ostvario pravo na srazmjerni dio penzije po međunarodnim ugovorima, (dakle primjenom odredbi člana 52. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i članom 17. Ugovora o socijalnom osiguranju između BiH i R. Hrvatske („Službeni glasnik BiH“, broj: 06/01), a ne u skladu sa Sporazumom o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja („Službene novine FBiH“, broj: 24/ 2000), to mu ne pripada pravo na isplatu razlike penzije do iznosa najniže penzije.

Naime, odredbom člana 81. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“, broj: 13/18, 90/21 i 19/22) propisano je da najniži iznos penzije pripada korisniku starosne, porodične, odnosno invalidske penzije, kome je penzija određena u manjem iznosu od penzije utvrđene po odredbama stava 2. ovog člana.

Odredbom člana 82. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju je propisano da se odredbe člana 81. st.(1), (2), (4) i (5) ovog Zakona ne odnose na osiguranike koji su ostvarili pravo na srazmjerni dio penzije po međunarodnim ugovorima i Sporazumom o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/00), zaključenog između nosilaca osiguranja u entitetima Bosne i Hercegovine, kao ni na korisnike koji nemaju prebivalište na teritoriji BiH, ukoliko međunarodnim ugovorom nije drugačije uređeno. Stavom 2. istog člana Zakona je propisano da izuzetno, od stava 1. ovog člana u slučaju da je zbirni iznos srazmjernih penzija ostvarenih u skladu sa Sporazumom iz stava 1. ovog člana manji od najnižeg iznosa penzije iz člana 81. ovog zakona, korisniku starosne, porodične, odnosno invalidske penzije pripada i razlika od zbirnog iznosa srazmjernih penzija do iznosa najniže penzije iz člana 81. ovog zakona. Pravo na isplatu razlike penzije do iznosa najniže penzije iz člana 81. ovog zakona, korisnik srazmjerne penzije ostvaruje od momenta podnošenja zahtjeva za ostvarivanje ovog prava, a u skladu sa stavom 3. ovog člana, dok je stavom 3. istog člana propisano da postupak i potrebnu dokumentaciju za ostvarivanje prava na razliku do iznosa najniže penzije iz stava 2. ovog člana uredit će nosilac osiguranja svojim aktom.

Imajući u vidu citirane odredbe Zakona, te utvrđeno činjenično stanje da je tužitelju konačnim rješenjem FZ PIO/MIO KAS Zenica broj ... od 01.04.2015. godine priznato pravo na srazmjerni dio invalidske penzije koji pada na teret FZ PIO/MIO Mostar počev od 10.04.2014. godine u skladu sa odredbama člana 52. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“ broj 29/98...55/12), a u vezi sa odredbom člana 17. Ugovora o socijalnom osiguranju između BiH i R.Hrvatske (Službeni glasnik BiH“ broj 06/01) sa ukupno ostvarenim stažom u BiH i R.Hrvatskoj u trajanju od 19 godina, 7 mjeseci i 17 dana; da je u ukupan penzijski staž žalitelja ostvarenog u BiH radi ispunjenja uslova za priznavanje prava, uračunat i staž ostvaren kod nositelja osiguranja iz R. Hrvatske, obzirom da samo sa stažom ostvarenim u BiH tužitelj nije ispunjavao uslove za priznavanje prava na samostalnu penziju u skladu sa naprijed navedenim Zakonom, već je jedino ispunjavao uslove za priznavanje prava na srazmjernu invalidsku penziju po međunarodnom ugovoru o socijalnom osiguranju između BiH i R. Hrvatske, pravilno je tuženi, po ocjeni ovog suda, postupio kada je utvrdio da imenovanom ne pripada pravo na isplatu razlike penzije do iznosa najniže penzije u skladu sa odredbom člana 82.stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju u situaciji kada je tužitelj korisnik srazmjerne invalidske penzije koja mu je priznata u skladu sa odredbama člana 52. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“ broj 29/98..55/12), a u vezi sa odredbom člana 17. Ugovora o socijalnom osiguranju između BiH i R.Hrvatske (Službeni glasnik BiH“ broj 06/01). Bez obzira na činjenicu što tužitelj nije ostvario srazmjernu invalidsku penziju kod R.Hrvatske, pravilno tuženi zaključuje da takvi korisnici ne spadaju u kategoriju penzionera kojima se obezbjeđuje isplata razlike do iznosa najniže penzije, obzirom da tužitelj nije ostvario staž osiguranja na području R.Srpske, niti je ostvario pravo na srazmjerni dio invalidske penzije u skladu sa odredbama Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranju sa R.Srpskom.

S tim u vezi nisu osnovani navodi tužbe da je činjenično stanje tokom postupka nepotpuno i pogrešno utvrđeno odnosno, navodeći da tužitelj nije ostvario srazmjernu invalidsku kod R.Hrvatske obzirom da se na tužitelja koji je kod tuženog korisnik srazmjerne invalidske penzije ostvarene po međunarodnom ugovoru, Ugovoru o socijalnom osiguranju između BiH i

R.Hrvatske ne mogu primijeniti odredbe člana 82. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, pa samim time ne radi se o relevantnoj činjenici u ovoj upravnoj stvari.

Kako iz stanja upravnog spisa proizilazi da tužitelj nije korisnik samostalne invalidske penzije kod FZ PIO/MIO Mostar, to nije moguća niti primjena odredbe člana 81. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, te s tim u vezi nije osnovano niti pozivanje tužitelja na odredbe člana 58., 59., 60. i 61. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojima je regulisan postupak, način i visina ostvarivanja prava na invalidsku penziju, a što kod tužitelja nije slučaj.

Neosnovano tužitelj u tužbi ističe da mu nije omogućeno učešće u upravnom postupku obzirom da je prema odredbama člana 139. stav 1. Zakona o upravnom postupku propisano da organ može po skraćenom postupku riješiti stvar neposredno 1) ako je stranka u svom zahtjevu navela činjenice ili podnijela dokaze na osnovu kojih se može utvrditi stanje stvari, ili ako se to stanje može utvrditi na osnovu opštepoznatih činjenica ili činjenica koje su organu koji vodi postupak poznate; 2) ako se stanje stvari može utvrditi na osnovu službenih podataka kojima organ koji vodi postupak raspolaže, a nije potrebno posebno saslušanje stranke radi zaštite njenih prava, odnosno pravnih interesa. Naime, tužitelju je omogućeno učešće u postupku u smislu odredbe člana 8. Zakona o upravnom postupku dostavljanjem rješenja prvostepenog organa, izjavljivanjem žalbe, dostavljanjem rješenja tuženog organa, te pokretanjem ovog upravnog spora.

Nisu osnovani navodi tužbe da su organi uprave povrijedili odredbu člana 15. Zakona o upravnom postupku, obzirom da je predmetni zahtjev tužitelj podnio tačno pozivajući se na odredbu člana 82. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, a primjena citirane odredbe člana 81. Zakona nije moguća u konkretnom slučaju jer je tužitelj korisnik srazmjerne invalidske penzije shodno Ugovoru o socijalnom osiguranju između BiH i R.Hrvatske, a kako je to pravilno tuženi obrazložio.

Ovaj sud smatra da se ne može zaključiti da je primjena relevantnih zakonskih odredaba u bilo kojem dijelu proizvoljna ili neprihvatljiva sama po sebi, odnosno da je navedenim načinom odlučivanja tuženi organ povrijedio odredbe Zakona o upravnom postupku, odnosno počinio bitnu povredu na način da je povrijedio načelo materijalne istine iz člana 7. Zakona o upravnom postupku te počinio povrede odredaba iz člana 8. i 9. Zakona o upravnom postupku, te da je grubo povrijedio njegova osnovna ljudska prava zagantovana Ustavom BiH i to član II. stav 3. tačka k. i član II. stav 4. pravo na imovinu, a koja prava su zagantirana Evropskom konvencijom o zaštiti osnovnih ljudskih prava i temeljnih sloboda, u situaciji kada je ovaj sud utvrdio da su pobijana rješenja organa uprave donesena u zakonito provedenom upravnom postupku, te da su zasnovano na iznesenom potpuno i pravilno utvrđenom činjeničnom stanju, kao i pravilnoj primjeni citiranih odredbi Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Zbog svega navedenog tužba tužitelja je u cijelosti neosnovana, pa je primjenom odredbe člana 28. stav 1. i 36. stav 2. Zakona o upravnim sporovima ista odbijena kao neosnovana, jer nije došlo do povrede zakona na štetu tužitelja.

Zapisničarka

Jasna Pranjić

Sudija

Sanela Popović